

נולדתי בגרמניה והגעתי בגיל... אבי היה נבון, ועלינו ארצה ב'33' כשהיטלר עלה לשלטון. והתכווננו לרדת בתל אביב, הגענו באניית פאר מטרייסט וכו' וכו' כמקובל בתקופה ההיא וכשאמא שלי ראתה מה קורה בנמל יפו, נמל תל אביב לא היה קיים, היא אמרה שלסירות האלה עם ערבים, אם הלבוש הזה שלהם, והאוניה הייתה מאד גבוהה והסירות היו מאד נמוכות וזרקו את האנשים לתוך הסירות, אז היא אמרה פה היא לא יורדת אז נסענו לחיפה וכמובן, כמו בתנאים האלה. גרנו בהתחלה באוהל למטה בבת-גלים עד שהתאקלמנו, אבל כעבור כמה ימים אבא שלי החליט שהוא נוסע להביא את הבגאז' שהוא הגיע לתל-אביב, למחסנים של יפו הידועים. והוא אמר לי: אתה יודע, מאד אני רוצה להראות לך את העיר העברית הראשונה. בוא תיסע אתי. איך נסעו בתקופה ההיא מחיפה '33' לתל אביב, חיפה – עפולה, עפולה – ג'נין, ג'נין – שכם, ומשם דרך פתח-תקווה היו אוטובוסים קטנים כאלה והגענו לתל-אביב. הוא אמר: הבגאז' לא יברח, אני רוצה להראות לך את השוטר היהודי הראשון. הגענו לכיכר מגן-דוד והוא אמר לי: תשמע, אתה רואה, אנחנו ברחנו מארץ הנאצים ופה תהיה מדינה ליהודים. שנת '33', הוא אומר לילד בן 9. ואתה רואה את השוטר היהודי הראשון? יהיה גם חייל יהודי ואתה עוד תהיה בצבא של היהודים. הוא אומר לי ב-'33'. ואני עמדתי שם, איך פה פתאום הוא מדבר על חייל יהודי, והנאצים, אני זוכר אותם ככאלה גבוהים ואכזרים!!! הם השתוללו מהחודש הראשון שעלו לשלטון. ובמלחמת השחרור כשקבלנו איזה חצי-יום פנוי, משהו כזה, כפי שתיארתי לך קודם הייתי כבר אז מפקד פלוגה, והיה לי ג'יפ כמובן, כמובן קניתי אותו ב- Sale Widge של הבריטים בטירה ולקחתי את אשתי. Sale Widge זה מחסני-הגרוטאות של הצבא הבריטי. היה בטירה על יד חיפה, היה מחסן של כל עודפי ציוד, עודפי ציוד ולקחתי את אשתי בג'יפ ונסענו להורי, הם גרו בקריות ליד חיפה ואני אומר: "אבא, אני חייל בצבא היהודי", היו לו דמעות בעיניים משתי סיבות. א.מאושר שהבן שלו קצין בצבא היהודי וב. מה שהוא לא אמר לי, שהוא כנראה חשש קצת כי הוא הרי קרא בעיתונות מה קורה בקרבות אבל בעיקר להגיד לו "הנה, אני חייל בצבא היהודי" ואז הוא אמר לי: "במלחמה הזאת אנחנו לא נגמור, תהיה מלחמה... מסביב הרי היו ערבים באזור ההוא, בחיפה בלבד, במיוחד. אז הוא אמר לי "המלחמה תימשך לעד, אנחנו צריכים להיות חזקים" ואת זה אני אומר לנכדים שלי כל פעם. אז זה הספור איפה נולדתי. זה התשובה איפה נולדתי. מה הלאה?

יורם: דרך התחנות שאתה תבחר?

בני: אני למדתי בעממי למדתי פה בחיפה, ושם עממי א' היה בית ספר מאד ציוני. השאלה מה ששאלת עכשיו, שאלה מאד חשובה לגבי הדור הצעיר. היה ב"ס אליאנס בחיפה **בחינם** (הדגשה במקור, י.ו.) ואבא שלי שלח אותי לבית ספר ציוני בתשלום גבוה. וההחלטה, בתקופה ההיא שלא הייתה עבודה והיה קיום בקושי, הייתה חשובה. ושם תנועות-הנוער פעלו, בניגוד ל"ריאלי" שלא נתנו לתנועות-הנוער לפעול, ותנועת הנוער המחנות-העולים הייתה מאד פעילה בחיפה ובכלל בארץ והייתי במחנות העולים וככזה הקמנו את קבוץ חמדיה שם גם הקמנו את המשפחה ונולד לנו הבן הבכור. ובמסגרת היותי חבר חמדיה גייסו אותי להקים את פלוגת החי"ש בעמק בית-שאן. והיה הסיפור שספרתי לך לפני זה שהפלוגה הזאת היוותה בסיס לגדוד 13. וכשהיו 50 שנה להקמת גדוד 13, יותר נכון לחט' גולני, היוזם היה עוזי ציזלינג, הבן של המיניסטר. אתה שמעת פעם על מיניסטר כזה? איך צעיר כמוך יכול לדעת? שר החקלאות הראשון היה איש עין-חרוד בשם ציזלינג. הבן שלו מאד מוכשר היה מפקד פלוגה בגדוד 13 והוא יזם כעבור 50 שנה את המפגש של גדוד 13 בעמק הירדן, והוא בקש ממני שאני אספר איך קם גדוד 13. וכפי

שאמרתי לך קודם, גולני קם על כמה פלוגות חי"ש כאלה, וקבלנו מגויסים מת"א וכך קמה החטיבה. אבל הרוח הזאת של אנשי העמק היא חדרה, הקרינה גם אל מגויסי ת"א וזו הייתה חטיבה מיוחדת במינה כמו עכשיו, או יותר נכון, כמו אז גם עכשיו. וכשנגמרה המלחמה לא נעתרתי לבקשה להישאר בצבא קבע. מה זאת אומרת לא נעתרתי. התקשר אלי, שלח לי, יותר נכון, שליח, יגאל ידין שהיה אז רמטכ"ל, זה היה בינואר 50'. עזבתי את הקבוץ והגעתי לת"א והוא היה בשנת 45' מפקד קורס מם-ממים. יגאל ידין זה. והוא התקשר כנראה אל כל החניכים שלו של אותו קורס של 45'. רובם היו כבר מם-פאים ומג"דים, תוך המלחמה, כל האנשים האלה, זה היה שייקה גביש היה אתו, דן לנר היה אתו, כל אלה שהיו אז חניכים בקורס הזה, הוא התקשר אליהם שיישאו בצבא. אני אמרתי לא שאני לא חושב שאני יכול להישאר בצבא. יש לי מין אופי כזה שאני לוקח את הדברים יותר מדי ברצינות. ובמלחמת הקיום הזאת שתהיה פה עכשיו אחרי השחרורים אני לא כל כך בטוח שאני אעמוד בזה. אז הוא אמר, מה אתה מדבר, אנחנו גם דואגים לשכון לאנשים ואין לך מה לדאוג, אמרתי, אני אספר לך סיפור, אני אומר ליגאל ידין, למה אני לא יכול להישאר בצבא. כשעמדנו לתקוף את ג'נין ביוני 48', אברהם יופה היה מפקד הגדוד, גדוד 13 הוא אומר לי "בני, הרי אני יודע שאתה מתכנן את הקרבות ומאין וכו' וכו', אז אתה הרי ממילא לא תישן בלילה. אני הולך לישון ואתה תעיר אותי ותדאג שהטבחים שלך יכינו לי ארוחת בוקר טובה. ב-4 בבוקר אנחנו יוצאים למלחמה וכמנהגך תכין את הרכב, את האמבולנסים וכל מה שקשור וכו' וכו'". אז אמרתי לו, לכן אני חושב שאברהם יופה צריך להישאר בצבא ואני לא. ביחוד שקבעתי לעצמי עוד כנער בנעורי שאני אעסוק בתעשייה. אמרתי לו, ולכן גם הלכתי אחרי העממי לבי"ס מקצועי. גם בחמדיה עסקתי, הקמתי מסגריה וכל מה שקשור לדברים הטכניים ולא... ולכן גם החלטתי לעזוב את הקבוץ ולהקים פה תעשייה ובמסגרת הזו שעזבתי הייתי בין מקימי בית"ר "אמקור". לכן גם לא... זו הייתה אחת הסיבות שלא רציתי להישאר בצבא כי רציתי לעסוק בתעשייה. וכשהגעתי לתל-אביב, אז כמובן שהודיעו לי שאני נמצא במילואים בחטיבה 10 והציבו אותי להיות מפקד פלוגה בחטיבה 10. אותה חטיבה שלימים לחמה במבצע קדש. במסגרת אותה פעילות, במסגרת המילואים, עלינו גם להר-הצופים, כפי שידוע בהיסטוריה, אבל ההרגשה, כל הפלוגה, הלבישו עלינו את מדי משטרת ישראל ונכנסנו לאוטובוסים במעבר מנדלבאום וחייל ירדני עם נשק דרוך, טומיגן נדמה לי, שמר עלינו. תאר לך איזה השפלה, ועלינו להר-הצופים ועל הר-הצופים הפלוגה הייתה צריכה להגן על ההר אם תותקף. והגיע אלינו מדי פעם קצין או"ם, דרגת קולונל. הוא היה קנדי בשם אילי, קולונל אילי, והוא ביקש ממני לאפשר לו להיכנס לבית הקברות של הצבא הבריטי. והבריטים לחמו עד החייל האוסטרלי האחרון, הקנדי האחרון, אז בין היתר, הדוד שלו קבור בבית הקברות הזה. זה היה בשנת 54'. בית הקברות היה כולו מוזנח מאד, כולו עם עשבים לגובה של מטר. בירושלים יורד גשם אז הדרדרים וכל מה שקשור וגם היה חשש למיקוש. אמרתי לו, בשביל זה אני צריך לקבל אישור מהממונים עלי. התקשרתי כמובן בקוד למי שהתקשרתי וקבלתי אישור היות והוא המבקש ופינינו את המקום. זה לקח כמה ימי עבודה לפנות, לבדוק אם אין מוקשים ולפנות ונכנסתי אתו. ואז הוא אמר לי, "אתה יכול לבקש ממני גם כן משהו". אמרתי לו "אתה יודע מה, אני כל-כך מנותק מהמשפחה". נולד לי הבן השני בדיוק אז. הוא היה בן שנה, פחות משנה. ואני יושב פה מנותק חודש ימים ללא טלפון, ללא קשר, ללא שום דבר "אני צריך שתביא לי מכתבים ואני אתן לך מכתבים תעביר אותם דרך הירדנים". הוא אמר, אין בעיה, אני גם רוצה לצלם אותך פה על החומה של בית הקברות, שאפשרת לי להיכנס, והיות והירדנים בודקים גם את הניירת אני אתן לך את זה כשתהיה כבר בצד השני על יד שער מנדלבאום בדרך חזרה כעבור חודש. ככה הוא הביא לנו מכתבים. זה הקל עלינו מאד. כעבור שבועיים באו אלי הרבה חיילים, הרי השיירה עלתה כל

שבועיים, אז כעבור שבועיים, הרבה חיילים, בתאום, נוצרו להם בעיות. אחד אומר "אני מוכרח לרדת כי זה הימים האחרונים שאני יכול לרשום את הילד שלי לבית ספר", ואחד אומר: "אני מוכרח לרדת מפני שהילד שלי לא יקבל את הגן במקום שאני צריך אלא רחוק יותר ותהיה לי בעיה". הגיע אלי רווק. אני אומר לו "מה אתה צריך?" "אני מוכרח לרדת (תסגור רגע את המכשיר) חודש ימים. כשחודש ימים אתה מנותק לחלוטין. אבל מה, היות והייתי מפקד פלוגה של חיל רגלים, אמרתי: אלו לא חפירות, ככה אי אפשר להתגונן אם נותקף" ודרשתי מהחברה' האלה שיחפרו יותר עמוק. לך תחפור בסלעים של הר-הצופים. אחד החיילים שהוא היה גם כן אקס-קיבוצניק אומר לי: היות ואתה קיבוצניק ואני קיבוצניק אז בוא תראה לי איך חופרים פה. אז אני כדוגמה אישית לקחתי לום גדול, לא מקוש כמו שהוא עבד, אלא לום גדול, וזה עבד הסלעים וכו' וכו' והתחפרו טוב מאד. אנחנו היינו היקפית מוגנים היטב אבל ההרגשה הייתה של ניתוק מוחלט. אתה רואה את ירושלים ואליה אתה לא יכול לבוא. זה דבר שאתה לא יכול להסביר אותו היום כשיש לכל חייל סלולרי וכו' וכו'. מנותק בלי טלפון, בלי קשר. בזכות אותו הקולונל הקנדי אז איכשהו, איכשהו שמרנו על קצת קשר. אני גם פינקתי אותו. היה שם שובר יונים, אז אותו בוצ'קו (*הרס"פ יורם), (שאתה מכיר אותו) הוא היה רב-סמל פלוגתי והוא דאג שהטבחים יכינו מעדנים לאותו קולונל ככה העברנו מכתבים מהפלוגה. הוא הביא את המכתבים לא אישית לכל מקום אלא אל קצין-הקישור ששלנו פה ברמת גן וככה זה עבר וכל חיילי הפלוגה יכלו להתקשר למשפחות. אז זה הספור של '54 ועכשיו אנחנו מגיעים ל-56'.

הפקודה הייתה, שהיות והפדאין משתולל בארץ, אנחנו חטיבה 10 הולכים לעשות מבצע שעוד לא היה כדוגמתו, הולכים לעבור בניצנה את הגבול ונתפצל ימינה ושמאלה, מערבה ומזרחה ונתקוף את עזה מצרים ונחדור לירדן דרך הדרום להלחם נגד הפדאין.

יורם: לירדן?

בני: תראה, אם אתה פונה מניצנה מזרחה אתה צריך להקיף את כל האזור ובגבול מצריים...

יורם: לחצות את הנגב אתה מתכוון?

גפני: לא ידענו מה הפרטים. אני רק מסביר לך את הפקודה שהמפקד החטיבה אמר לנו. אחר כך התברר לנו שהטעו אותנו. אני חושב שהטעו גם אותו. אני לא חושב שמפקד החטיבה ידע את הכוונה. לנו הסבירו שאנחנו עוברים את הגבול. היות והמצרים היו אלה שעודדו את הפדאיונים אז גם בגבול מצריים לכיוון מזרח היה חשש שהמצרים מפעילים משם פדאיונים לאזור שלנו אבל בעיקר לעקוף לכיוון עזה כדי לסגור את המצרים מדרום ולשטוף את הפדאיונים מהדרום. זה עשה עלי רושם של תכנית יותר מדי פנטסטית אבל חשבתי, אם הגיעו למסקנה זאת, כנראה שאי אפשר לתקוף ישיר. אני יודע ששנה קודם ניסו לתקוף את משטרת חאן יונס ואריק שרון היה מפקד הפלוגה (*אני חושב שהוא מתבלבל קצת) וכנראה הגיעו למסקנה שקשה ולכן שולחים אותנו באגוף כזה עמוק. רק באותו רגע, שחצינו את הגבול קבלנו את הפקודה. לא דקה אחת לפני זה, קבלנו את הפקודה שאנחנו תוקפים את אום-כתף שהיא ה... שזו הדרך אל מרכז סיני, אבו-עגילה וכל מה שקשור ואז אני הייתי בג'יפ, הפלוגה באוטובוסים וכל החבלנים שלנו אמרו שהם פינו עד קילומטר אחד את המוקשים בלילה, עד קילומטר אחד לפני שטח ההערכות. אני את הספידומטר בג'יפ איפסתי לאפס ונסעתי עד לאותו מקום שהם ציינו לי. ידעתי כמה ק"מ אני יכול לנסוע ובאותו מקום בדיוק שהספידומטר הראה לי, הורדתי את הפלוגה מהאוטובוסים והתפרשנו והלכנו על החולות. היו שני מפקדי פלוגות שחסכו מהחיילים שלהם את ההליכה בחולות והם עלו על מוקשים. עד כמה שצריך בקרבות להקפיד

על הפרטים האלה, מעט מאד אנשים יודעים את זה לכן די הרבה טעויות עד ימינו אלה. ואכן... (**גברת גפני מספרת על מלחמת יום הכפורים).

אנחנו בלילה יצאנו לתקוף את אום-כתף. מפקד החטיבה אמר שהמודיעין מודיע לו שיש שמה גדוד והיות שאנחנו חטיבה ואין לנו בעיה עם הניסיון עם האימונים שלנו, נתקוף. הגענו קרוב, התחלנו לזחול, נתקלנו בקונצרטיות, מה זה קונצרטיות! אנחנו היינו רגילים לראות משולש של קונצרטיות: שלושה למטה, שניים ועוד אחד ומשהו זה היה בעומק של 10 מ'. הבונגלור לא דגדג את הגדר, הוא היה באורך מסוים והתפוצץ והיו לנו עוד אחר כך עוד 4 – 5 מ'. אי אפשר היה לעבור בשום צורה וכו' וכו'. זה משימות אש-סכנה של התותחים המצרים, זה היה גהינום. כן. כמות האש לא יכולה להיות של גדוד. אני, הקשר שלי, אז היו עוד מכשירי קשר מק. 9 נדמה לי, היה גדול כזה, כבד ומשום מה ... לא קבלנו קשר מידי, אני לא יודע, היה איזשהו מיסוך או משהו, אני... בסופו של דבר קבלתי קשר ואני אומר "אנחנו נמצאים במשימות אש-סכנה, צריך לעקוף את האזור הזה" וכו' וכו' ואז קבלתי הוראה לא לעקוף לא לעשות את האיגוף הגדול שרציתי לעשות, אלא לסגת (*שאלתי אם הוא יודע מי נתן לו את הפקודה)... יכול להיות עם קצין המבצעים של החטיבה אני לא, לא השתמשנו במכשירי קשר, לא השתמשנו בשמות, היה "קודקוד זה" ו"קודקוד זה" ולא זוכר מי זה היה, קצין המבצעים של החטיבה, כנראה, נתן הוראה שאי אפשר לפרוץ וצריך לסגת.

ואנחנו נסוגים ומיד עם, עם השחר, מיד בבוקר הגיע משה דיין ובנוכחות כולם אומר: "יש פה גדוד ואתם חטיבה לא יכולתם לעשות את זה? אני מפטר את מפקד החטיבה במקום". הוא היה דווקא איש מנוסה, הוא היה נדמה לי בצבא הרוסי או משהו כזה ואני לא יכול להבין צעד כזה, ביחוד שלי התברר שאין שמה גדוד, לא ידעתי איזה כוחות יש שמה אבל האש-תופת, ומה שהיה מעניין, קבלנו גם אש של תותחים של טנקים. ביום, שצפינו, ראינו שיש להם טנקים בשם ארצ'ר.

יורם: ארצ'ר זה נושאי תותחים.

בנימין גפני: והם היו מחופרים עמוק מאד. רק קנה-התותח היה מעל לדיפון. וזה ראינו רק בבוקר. ומשה דיין אמר: חייבים לתקוף ביום מפני שאני חייב לפנות את הציר מפני שצריך דרך הכביש הזה לרדת למרכז סיני" והוא היה לידי כמה מטר. אני אומר לסובבים אותי כדי שהוא ישמע לא העזתי לדבר אתו. תאר לך, אני מפקד פלוגה והוא רמטכ"ל ביחוד שהוא יצר מסביבו הילה כזו תמיד. אז אני אומר: זה אי-אפשר בהתקפת-יום, אנחנו הרי מאומנים להתקפות-לילה. צריך לעשות אגוף, לא לבוא חזיתית. הם בחזית ואני רואה במשקפת, יש לי עוד את המשקפת פה. קיצורו של עניין, אני את המשקפת פרטית שלי, אני אומר למפקדי המחלקות של הפלוגה: איך אפשר ביום לתקוף דבר כזה, זה יש שם דיביזיה. אמרתי לא מה עם ההפרזה, לא אגיד מילה, כמות אדירה. ומשה דיין צועק, הוא כנראה שמע אותי "לתקוף מיד" ואני מקבל הודעה בקשר "לתקוף חזיתית". אני לא ידעתי מה לעשות. פרשתי את הפלוגה שלי כמו פלוגות של נפוליאון. מרחקים גדולים, מאה איש וכמה אנשים אמרו: אנחנו לא רגילים לתקוף ביום. אנחנו מעולם לא תקפנו ביום, אחד פתאום קבל כאב שיניים, התחיל לצעוק "השיניים, השיניים", אותו יוסף בוצ'קו, הלך תמיד עם כל מיני כלים כי פה ושם תמיד התקלקל איזשהו כלי. אומר: לי יש צבת, אני יכול לעקור לך את השן במקום. יש לך שתי אפשרויות: או שאני עוקר לך את השן או שאתה יוצא להתקפה". וככה אנחנו התקדמנו. כשהתקרבונו לטווח התותחים שלהם, של המצרים, קבלנו הפגזה אדירה, שכל ההפגזות שאני מכיר ממלחמת העצמאות, של העירקים, והעירקים היו להם תותחים בקרבות ג'נין, ואחר כך אותה חטיבה, חטיבת גולני גדוד 13, לחם גם במלחמת השחרור

נגד המצרים, היו לנו קרבות קשים מאד נגד המצרים מול עזה ובעוד אזורים ואני ידעתי מה זה התותחים המצרים אבל דבר כזה עוד לא היה. וכמו שהתותחים האלה נופלים עלינו בכמות אדירה, משה דיין הרטיב במכנסיים. זה מה שאמרתי בטלפון שלא תרצה לשמוע מפני שאנשים לא רוצים לשמוע. הוא קפץ לתוך בור כזה שהפגזים פגעו והגיעה מיד שריונית וחילצה אותו משם. אש תופת. האמת היא שאנחנו המשכנו להתקדם, שידענו שאם אנחנו נישאר באותו מקום אז נקבל אש עוד יותר חזקה ודווקא זה הייתה ההזדמנות של ההסתערות קדימה, וסופו של העניין שלא הצלחנו לעבור את הגדר השנייה שחכתה לנו, אותה לא ראינו ביום ונסוגנו.

אחר כך נודע לי שמיד בלילה, משה דיין נתן הוראה לחטיבה 37, נדמה לי של גלינקא, לתקוף, ואז באמת התברר כשאני אמרתי שיש שם דיביזיה, התברר באמת שהייתה שם דיביזיה ועובדה שחטיבת השריון לא הצליחה. והיו להם, לנו היו הרוגים אבל להם היו עוד יותר הרוגים וגלינקא עצמו שאני הכרתי אותו מפני שהוא היה מכפר יהושע ואני בהכשרה של המחנות-העולים הייתי בכפר יהושע ונודע לי שהוא נהרג וגם הם לא הצליחו, אבל מה קורה, מה שקורה הרבה בקרבות, המצרים הבינו שהם לא יוכלו להחזיק מעמד נגדנו והם שפינו ואז מיד בבוקר, פרצתי עם הפלוגה שלי לתוך הבסיס, לתוך המתחם של אום-כתף, ובחדר-האוכל של הקצינים עוד היו חביתיות חמות. זאת אומרת שהם באותה שנייה קבלו את הפקודה, לפנות בוקר, או בארוחת הבוקר, לפנות ואנחנו פרצנו פנימה. ואסור אמנם לקחת שלל והודעתי גם לאנשי הפלוגה שלא לוקחים שלל רק מזכרות, ואני לקחתי חרב של קצין מצרי והוא אצל הנכד שלי עכשיו, החרב, זו חרב אנגלית, כנראה, שכתוב עליה בערבית וכו' וכו'. זאת אומרת שהם עוד חשבו לנצח את המלחמה הזאת בחרבות (*כמובן שזה לא נכון. החרב זה חלק מהתלבשות הטכסית).

זה היה חלקנו. אז בקשר להילה שמשה דיין יצר מסביב. כל המהלכים של משה דיין היו שגוים אבל אני לא ידעתי שהוא עד כדי כך היסטרי אבל קבלתי חיזוק לספור שלי, אף אחד כמובן לא רוצה להאמין לספור שלי...

יורם: אתה ראית את זה?

גפני: במו עיני הוא היה לידי 5 מ', פחות, הרטיב במכנסיים וקפץ לתוך השוחה, איבד את העשתונות והעוזר שלו הזעיק שריונית וחילצו אותו משם.

אבל קבלתי חיזוק מהבן שלי וגם הוא לא מרבה לספר את זה. הבן היה בשנת 70' מפקד מעוז בתעלת סואץ הבן הבכור... והוא אימן את האנשים שלו והם הרגישו בגדוד מצרי שחוצה בס"ג את תעלת סואץ... ברגע מסוים הם קבלו אש תופת והגדוד עלה... פתחו עליהם באש והמצרים ברחו... הגיע צ'יץ' וכמובן הגיע משה דיין... בעוד הם עומדים ככה והם שומעים פגז נופל... משה דיין נתקף בהיסטריה וזחל לתוך הבונקר לתוך המעוז... וחילצו אותו וכו' וכו'...

יורם: נחזור רגע לזה: איך ההרגשה לסגת פעמיים?

גפני: לא, לא היה לי קשה וגם האנשים לא הרגישו מושפלים מפני שמראש ידענו שמשה דיין טעה היות ואי-אפשר לשלוח חטיבה מול כוח אדיר כזה כשהוא מחופר שהוא במגננה. ידוע שצריך כוח פי שלוש. זה כבר כולם יודעים. אז היו צריכים שמה לדאוג שבו זמנית יהיה כוח פי שלוש ממה שיש שם אבל בעיקר, וזו הנקודה העיקרית שהסברתי את זה לאנשים אחר כך, אסור לתקוף אף פעם חזיתית. לכן השתי נסיגות, לא ראינו את זה ככישלון שלנו אלא ראינו את זה ככישלון של התכנית ולא כאיזה שהוא צעד שיכולנו כאילו לתקוף ולא תקפנו. אי-אפשר היה בשום אופן לתקוף. ודאי שלא ביום! אז החיילים לא היו מדוכאים, להפך, עצם זה שהם צעדו ביום מול כוח אדיר כזה של טנקים, של מקלעים על הטנקים ושל תותחים. אז הם הרגישו בהחלט כגיבורים. אז ככה שזה לא הייתה השפלה

ואותם החיילים, זה היה בשנת 59', בשנת 60', עם אותם החיילים עברנו כבר לשריון. זאת אומרת החטיבה כבר קבלה טנקים ואימנו אותם. והם היו ממש כבר חיילים טובים אחד אחד ככה שלא הרגשתי שום השפלה. אבל אני, היות וראיתי יותר מה שהחיילים ראו לא יכולתי להבין צעד כזה של פיטורי מפקד-חטיבה בנוכחות אנשים ולא יכולתי להבין שקול של ההתקפה חזיתית ביום וזה זעזע אותי עד כדי כך ואז אמרתי לאנשים שלי: "תירגעו, לסוס יש ראש גדול לא תמיד יש לו שכל". מפני שאני יצאתי משם מזועזע מכל התכנית והתנהגותו של משה דיין. אבל זה לא הפריע אחר כך להמשך האימונים השריון בצורה מאד מאד מוצלחת. גם כן עם ספורים אישיים אבל זה לא כל כך קשור למלחמה הזאת. ולא כדאי כי אפשר ככה להתפזר להרבה דברים.

יורם: מה היה אחר כך, אחרי אום-כתף?

גפני: אחרי אום-כתף, אני מצטער שאני צריך להסביר כל הזמן את משה דיין.

אחרי אום-כתף אנחנו התבצרו שם מפני שלא ידענו אם נקבל איזה התקפת-נגד מצרית וכו' וכו' אבל, כוחותינו האחרים של צה"ל מה שנקרא, הגיעו כבר וקבלנו מיד את האיום הסובייטי והאמריקאי. הרי הבריטים והצרפתים עשו שגיאה ולא שתפו את האמריקאים בסוד. את הרוסים כמובן שלא. והיות והיה איום רוסי ומשה דיין נתן הוראה לחטיבה לעלות מיד צפונה היות ועלולה להיות התקפה סובייטית מהצפון. גם את השיקול הזה לא הבנתי אבל חשבתי יש לו כנראה איזשהן ידיעות שלי כמובן אין, מי זה מפקד-פלוגה מול רמטכ"ל? אבל מיד נשלפנו משם ועלינו צפונה. .. התארגנו בחורשת בן שמן מחדש וחיכינו להוראה לעלות צפונה אבל אז קבלו את ההודעה שהאיום הוסר, מפני שבן גוריון התחייב לסגת ובזה נגמרה הפעילות של הגדוד שלנו או של חטיבה שלנו חטיבה 10 במבצע קדש.

יורם: אתה זוכר את השחרור?

גפני: לא. לא היה שום דבר ככה...

יורם: ואת הגיוס אתה זוכר?

גפני: את הגיוס ודאי שאני זוכר. תראה, הבסיס שלנו היה סרפנד שער ירושלים וזה התחיל, כמו שאמרתי לך, בשנת 50'. ההתגבשות הייתה בעצם ב-52', מינו את מפקד החטיבה בשם איתי עמיחי. איך אני זוכר את השם שלו. היות והוא גם כן היה במחנות העולים והיינו מכרים וכו' וכו'. וככה אימננו את האנשים לככה, לאימון שהוא... בכל אופן הנשק כבר היה שונה ממה שבמלחמת העצמאות אז היינו צריכים להתארגן ובעצם בשנת 52' הייתה ההתארגנות האמיתית והבסיס שלנו היה שם ושמה גם הגענו כשקראו לנו ל...

יורם: איך קראו לכם?

גפני: היה סדור של קשרים שבאו לכתובת של כל חייל. אנחנו ארגנו את זה כך ואגב, השיטה הזאת הנהיג ידיו מיד בשנת 50' הקריאה למילואים וכל הפלוגה התייצבה אני לא יכול לזכור עכשיו כל כך הרבה עשרות שנים אחורנית אבל אם אני זוכר נכון הייתה התייצבות מלאה.

יורם: לך איך קראו, אתה זוכר? באיזה שעה? מי, מה, מו?

גפני: באיזה שעה לא, עד כדי כך, לא. יום כיפור אני זוכר.

יורם: ב-56', באו, דפקו בדלת, אמרו זהו וחשבת מראש?

גפני: תראה, לי כבר היה טלפון אז. הגיוס היה מתורגל היטב מפני שתרגלנו אותו "על יבש" כמה פעמים אבל אני לא חושב, על-אף שהיה לי טלפון. מה זה עוזר? כמעט לאף אחד אחר לא היה טלפון, אז היו צריכים לחכות שנה עד שמישהו קבל טלפון וגם כן היה נדיר וכו'. אז היינו מוכרחים להשתית את כל זה על שליחים ודפקו בדלת וצריך

להתגייס מיד. לי כמובן היו המדים בבית, לא הייתי צריך לקבל באפסנאות והייתה התייצבות מלאה של כל הפלוגה. דרך אגב גם בימינו, שאני שומע ממילואימניקים, מהבנים שלי שהם שניהם סא"ל במילואים, הבן הצעיר שלי הוא סמח"ט במילואים, אז כשאני שומע על ההתייצבות, גם היום ביחידות קרביות ההתייצבות היא מלאה. כשאומרים מלאה, יתכן שחסר פה ושם אחד חולה, אחד בחו"ל, מלאה זאת אומרת שעד היום כל הספורים שהדורות אחר כך השתנו כמו במלחמת העצמאות, לא דובים ולא יער. אני אמרתי ב"ששת הימים" הייתי כבר בחטיבת שריון, שריון ממש, יחד עם ישכה שדמי הייתי ממקימי חטיבת 200, חטיבת שריון, אז אמרתי לבחורים בגמר הקרבות, היו לנו קרבות קשים, שהלוחמים של מלחמת ששת הימים הרבה יותר טובים מאשר אנחנו במלחמת העצמאות. רוח-הקרב היא רוח –הקרב אבל הם הרבה יותר מאומנים וכמובן שהנשק הרבה יותר טוב וכו'.

אז הייתה התייצבות מלאה וגם את כל הקרבות האלה, על אף שני הכישלונות, אבל מתברר שגם כשיש לך שני כישלונות כאלה, המצרים בכל אופן נסוגו מתוך הלחץ שלנו שהם ראו את העקשנות שלנו בלחימה, הם הבינו שהם לא יוכלו לעמוד נגדנו ועובדה שהם נסוגו ופינו את הבסיס.

זה הספור על מלחמת קדש...

עד היום אני לא יודע, ואולי אתה תוכל, עקב זה שאתה חוקר את הנושא, בסופו של דבר, להחזיר לי טלפון ולהגיד לי איזה כוחות היו באום-כתף מולנו. מפני שהעניין הזה שלא הצלחנו בשתי הפעמים, בשני הניסיונות, הן בלילה והן ביום והן בחטיבת שריון בלילה, לא לקחת את אום-כתף, אז אני החלטתי לפי הכוחות שראיתי והבנתי לפי קני התותחים וכו' וכו' שזה דיביזיה. אבל אני באמת מעוניין לדעת איזה כוחות עמדו מולנו.

יורם: זה מציק לך?

גפני: אי אפשר לקרא לזה מילה "מציק" כמו שאתה שואל את זה מפני שאם משה דיין עומד על ידי ומודיע לכולם שם ... שמה גדוד ואתם חטיבה ואתם חייבים לכבוש ואני רואה מסביבי ביום קני תותחים וכמות אדירה ובסיס ענק, מתחם ענק, אני לא יודע... דרך אגב, קבלנו גם מטח תותחים מאזור אחר בכלל זאת אומרת שהם נעזרו בכלל בקצין תצפית תותחנים מיחידה אחרת הרבה יותר רחוקה. אתה לא יכול לדעת מאיין מפני שלא ראינו את ה"יציאות", לא כמו בלילה. אני מדבר על היום. בלילה אתה יכול לראות אולי "יציאות" אבל אנחנו... אני מדבר על התקפת היום. מעניין אותי לדעת בכל אופן שתי התקפות שלנו, התקפה של שריון ולא לוקחים. זה שהם בסוף נסוגו אז זה כנראה בעזרתנו או בזכותנו אבל בכ"א זה מציק לי לדעת איזה גודל כוחות היו שם. אם משה דיין צדק או שאני צדקתי. ודאי שלא היה שם גדוד. הכוחות התותחנים והשריונים המחופרים שם ודאי שלא היו בסדר גודל של גדוד חטיבה לפחות. אני בסוף אמרתי לאנשי הפלוגה שלי כנראה שיש שמה חטיבה פלוס. ככה אני חשבת לעצמי. לאחר שסיירנו שם, לאחר שהחזקתי את החרב הרשתי לאנשים לקחת רק מזכרות קטנות..